Hoofdstuk 4 Lineaire ADT's

Lineaire Structuren vs. ADT's

Vorige hoofdstuk: Data is lineair gestructureerd in het geheugen

Dit hoofdstuk: ADT's die een lineair gedrag vertonen

De implementatie ervan gebruikt niet noodzakelijk een lineaire datastructuur

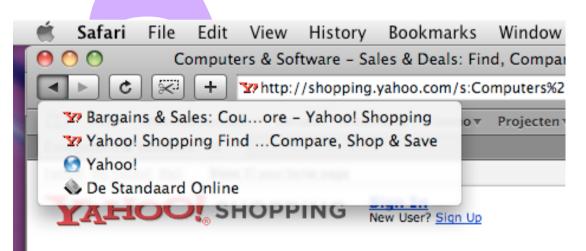
Stacks

Queues

Prioriteitenqueues

ADT #1: Stacks

LIFO Gedrag

SHOP FOR:

YOU ARE HERE: Shopping > Bargains & Sales > Computers Bargains & Sales

"stapels" in het Nederlands

Computers & Software - Sales & Deals

Het Stack-ADT

```
ADT stack
new
    (\varnothing \rightarrow stack)
stack?
    (any \rightarrow boolean)
push!
    ( stack any → stack )
top
    ( stack → any)
pop!
    ( stack → any )
empty?
    ( stack → boolean )
full?
    ( stack → boolean )
```

top leest de top maar verwijdert hem niet

pop! leest de top en verwijdert hem

Vectoriële Stack Implementatie

representatie

```
(library
(stack)
 (export new stack? push! pop! top empty? full?)
(import (rnrs base (6))
         (prefix (a-d positional-list adt) plist:))
(define stack-tag 'vector-stack)
(define (make)
   (list stack-tag (plist:new eq?)))
 (define (plist stack)
  (cadr stack))
(define (new)
   (make))
 (define (stack? any)
  (and (pair? any)
        (eq? (car any) stack-tag)))
. . . )
```

verificatie

```
(define (empty? stack)
  (plist:empty? (plist stack)))

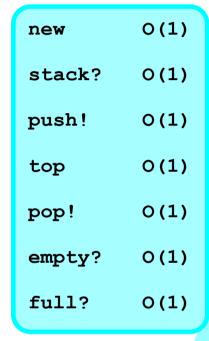
(define (full? stack)
  (plist:full? (plist stack)))
```

Vectoriële Stack Implementatie

manipulatie

```
(define (push! stack val)
  (plist:add-after! (plist stack) val)
 stack)
(define (top stack)
  (define plst (plist stack))
 (if (= (plist:length plst) 0)
    (error "stack empty (top)" stack))
  (plist:peek plst (plist:last plst)))
(define (pop! stack)
  (define plst (plist stack))
  (if (= (plist:length plst) 0)
    (error "stack empty (pop)" stack))
  (let ((val (plist:peek
              plst
              (plist:last plst))))
    (plist:delete!
    plst (plist:last plst))
   val))
```

Performantie

Betrouw op best-case analyse van add-after! en delete!

Zeer lage flexibiliteit

Gelinkte Implementatie

```
(library
(stack)
(export new stack? push! pop! top empty? full?)
(import (except (rnrs base (6)) map list length for-each)
         (rnrs io simple)
         (rnrs mutable-pairs)
         (prefix (a-d positional-list adt) plist:))
(define stack-tag 'linked-stack)
(define (make)
  (cons stack-tag (plist:new eq?)))
(define (plist stack)
  (cdr stack))
(define (new)
  (make))
(define (stack? any)
  (and (pair? any)
        (eq? (car any) stack-tag)))
. . . )
```

representatie

verificatie

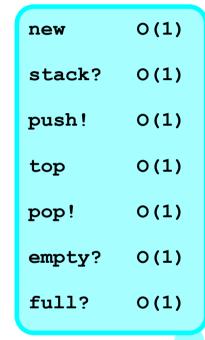
```
(define (empty? stack)
  (define plst (plist stack))
  (plist:empty? plst))
(define (full? stck)
  (define plst (plist stck))
  (plist:full? plst))
```

Gelinkte Implementatie

manipulatie

```
(define (push! stack val)
  (plist:add-before! (plist stack) val)
 stack)
(define (top stack)
  (define plst (plist stack))
  (if (= (plist:length plst) 0)
    (error "stack empty (top)"stack))
  (plist:peek plst (plist:first plst)))
(define (pop! stack)
  (define plst (plist stack))
  (define first-position (plist:first plst))
  (if (= (plist:length plst) 0)
    (error "stack empty (pop)" stack))
  (let ((val (plist:peek plst first-position)))
    (plist:delete! plst first-position)
   val))
```

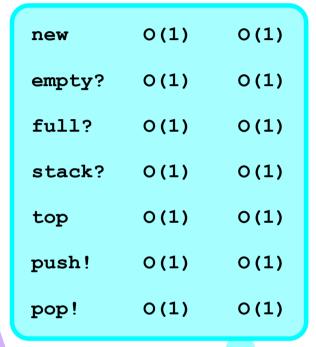
Performantie

Betrouw op best-case analyse van add-before! en van delete!

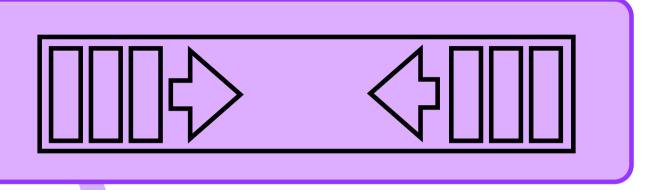
Zeer hoge flexibiliteit

Stacks: Overzicht

Laat je keuze dus afhangen van de criteria "flexibiliteit" versus "geheugenverbruik".

Variante: Stackparen

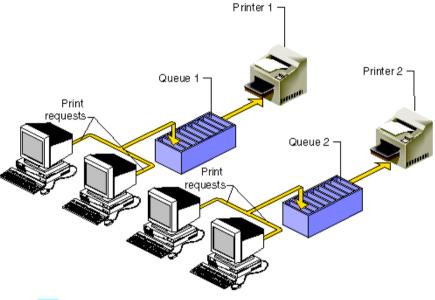

Kan de slechte "flexibiliteit" van vectorgebaseerde stacks enigszins counteren.

> Een implementatie op basis van positionele lijsten is niet meer mogelijk.

ADT #2: Queues

FIFO Gedrag

"wachtrijen" in het Nederlands

Het Queue-ADT

```
ADT queue
new
    ( \emptyset \rightarrow queue )
queue?
    ( any → boolean )
enqueue!
    ( queue any → queue )
peek
    ( queue → any )
serve!
    ( queue → any )
empty?
    ( queue → boolean )
full?
    ( queue → boolean )
```

peek leest de kop maar verwijdert hem niet

serve! leest de kop en verwijdert hem

Queues: Implementatiestrategieën

Positionele lijsten kunnen niet meer gebruikt worden.

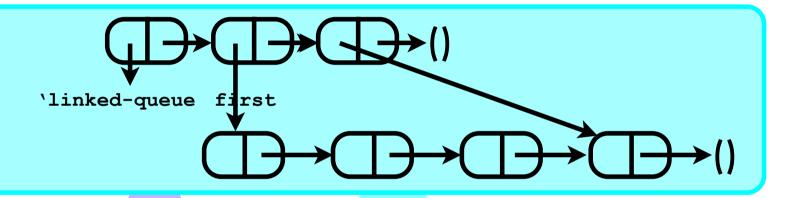
In de vector implementatie wordt ofwel serve! ofwel enqueue! een procedure in O(n)

In de gelinkte implementaties krijgen we hetzelfde fenomeen om een andere reden.

De enhanced dubbelgelinkte implementatie geeft O(1) maar dit is omwille van de last.

Queues: Implementatiestrategieën

Gelinkte Implementatie: enkel gelinkt met rear

Vectoriële Implementatie: met circulaire vector

Gelinkte Queue Implementatie

```
(library
(queue)
(export new queue? serve! enqueue!
        peek full? empty?)
(import (rnrs base (6))
         (rnrs mutable-pairs))
(define queue-tag 'linked-queue)
(define (make)
  (list queue-tag '() '()))
(define (head q)
  (cadr q))
(define (head! q node)
   (set-car! (cdr q) node))
(define (rear q)
  (caddr q))
(define (rear! q node)
  (set-car! (cddr q) node))
(define (new)
   (make))
. . . )
```

representatie

```
(define (make-queue-node val next)
  (cons val next))
(define (queue-node-val node)
  (car node))
(define (queue-node-next node)
  (cdr node))
(define (queue-node-next! node next)
  (set-cdr! node next))
```

Gelinkte Queue Implementatie

```
manipulatie
(define (enqueue! q val)
  (define last (rear q))
  (define node (make-queue-node val '()))
  (if (null? (head q))
    (head! q node)
    (queue-node-next! last node))
  (rear! q node)
 q)
(define (peek q)
  (if (null? (head q))
    (error "empty queue (peek)" q))
  (queue-node-val (head q)))
(define (serve! q)
  (define first (head q))
  (if (null? first)
    (error "empty queue (serve!)" q))
  (head! q (queue-node-next first))
  (if (null? (head q))
    (rear! q '()))
  (queue-node-val first))
```

Even tussendoor...

De rest bij deling van x door y

(mod x y)

```
(mod 0 5)
(mod 1 5)
(mod 2 5)
(mod 3 5)
(mod 4 5)
(mod 5 5)
(mod 6 5)
(mod 6 5)
(mod 7 5)
(mod 8 5)
(mod 9 5)
(mod 10 5)
(mod 11 5)
(mod 12 5)
(mod 13 5)
...
```

Vectoriële Queue Implementatie

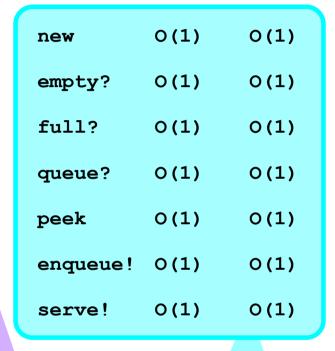
```
(library (queue)
                                         representatie
(export new queue? enqueue! serve!
        peek full? empty?)
(import (rnrs base (6))
         (rnrs mutable-pairs))
(define queue-tag 'vector-queue)
(define default-size 5)
(define (make size)
  (list queue-tag (make-vector size) 0 0))
(define (storage q)
  (cadr q))
(define (head q)
  (cadddr q))
                                                            verificatie
(define (head! q head)
                                  (define (empty? q)
  (set-car! (cdddr q) head))
                                    (= (head q)
(define (tail q)
                                       (tail q)))
  (caddr q))
(define (tail! q tail)
                                  (define (full? q)
  (set-car! (cddr q) tail))
                                    (= (mod (+ (tail q) 1) default-size)
                                       (head q)))
(define (new)
  (make default-size))
. . . )
```

Vectoriële Queue Implementatie

manipulatie

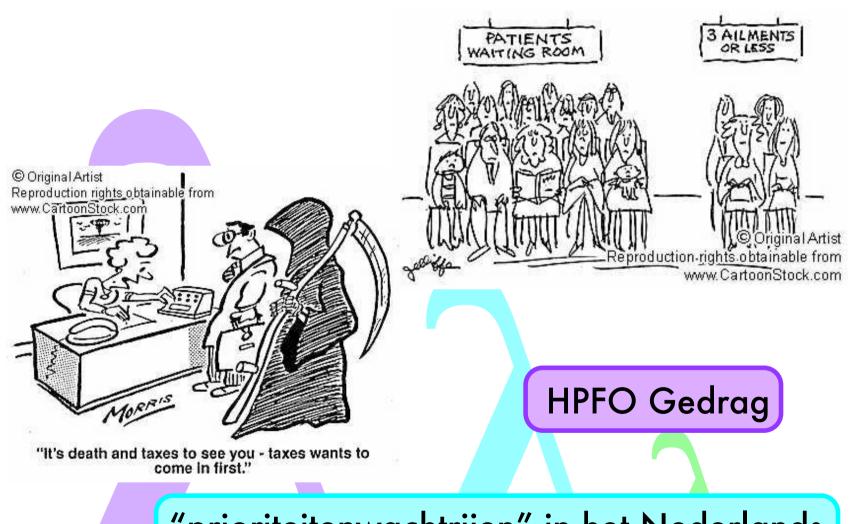
```
(define (enqueue! q val)
 (if (full? q)
   (error "full queue (enqueue!)" q))
 (let ((new-tail (mod (+ (tail q) 1) default-size)))
   (vector-set! (storage q) (tail q) val)
   (tail! q new-tail))
 q)
(define (peek q)
 (if (empty? q)
   (error "empty queue (peek) " q))
 (vector-ref (storage q) (head q)))
(define (serve! q)
 (if (empty? q)
   (error "empty queue (peek)" q))
 (let ((result (vector-ref (storage g) (head g))))
   (head! q (mod (+ (head q) 1) default-size))
   result))
```

Queue Implementaties: Overzicht

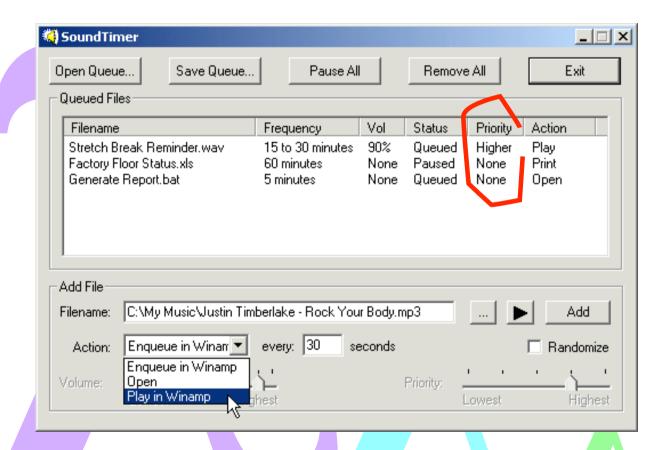
Laat je keuze dus afhangen van de criteria "flexibiliteit" en "geheugenverbruik".

ADT #3: Prioriteitenqueues

"prioriteitenwachtrijen" in het Nederlands

Voorbeeld: Task Scheduling

Het Priority Queue ADT

```
peek leest de kop maar
ADT priority-queue< P >
                                 verwijdert hem niet
new
   ( ( P P → boolean ) → priority-queue< P > )
priority-queue?
   ( any → boolean )
enqueue!
   ( priority-queue<P> any P → priority-queue< P > )
peek
   ( priority-queue< P > → any
                               serve! leest de kop en
serve!
                                   verwijdert hem
   ( priority-queue< P > → any
f11117
   ( priority-queue< P > → boolean )
empty?
   ( priority-queue< P > → boolean )
                                    new verwacht >>?
```

Implementaties

Een eerste implementatie is gebaseerd op sorted-lists

Een tweede implementatie is gebaseerd op position-lists

De opgeslagen "values" zijn "priority queue items"

= waarde + prioriteit

Priority Queue Items

```
(define << (pq-item-specialize-for-priorities >))
```

```
(define item1 (pq-item-make "Wolf" 1))
(define item2 (pq-item-make "Vivi" 2))
(<< item1 item2)</pre>
```

Sorted List Implementatie

representatie

```
(library (priority-queue)
(export new priority-queue? enqueue! serve! peek full? empty?)
(import (except (rnrs base) list)
         (prefix (a-d sorted-list linked) slist:))
(define pg-tag 'sorted-list-pg)
(define (make >>?)
  (cons pq-tag
         (slist:new (pq-item-specialize-for-priorities >>?)
                    (pq-item-specialize-for-priorities eq?))))
(define (slist pq)
  (cdr pq))
(define (new >>?)
  (make >>?))
 . . . )
```

Sorted List Implementatie

```
(define (enqueue! pq val pty)
 (slist:add! (slist pq) (pq-item-make val pty))
 pq)
                                          manipulatie
(define (serve! pq)
  (define slst (slist pq))
 (if (empty? pq)
    (error "empty priority queue (serve!)" pq))
  (slist:set-current-to-first! slst)
 (let ((served-item (slist:peek slst)))
    (slist:delete! slst)
    (pq-item-val served-item)))
(define (peek pq)
  (define slst (slist pq))
 (if (empty? pq)
    (error "empty priority queue (peek)" pq))
  (slist:set-current-to-first! slst)
  (pq-item-val (slist:peek slst))))
```

Position List Implementatie

```
(library (priority-queue)
(export new priority-queue? enqueue! peek serve! full? empty?)
(import (except (rnrs base (6)) list)
         (prefix (a-d positional-list adt) plist:))
(define pq-tag 'positional-list-pq)
                                                    representatie
(define (make >>?)
  (cons pq-tag
         (cons (plist:new eq?)
               (pq-item-specialize-for-priorities >>?))))
(define (greater pg)
  (cddr pq))
(define (plist pq)
  (cadr pq))
(define (new >>?)
  (make >>?))
. . . )
```

manipulatie


```
(define (enqueue! pq val pty)
  (plist:add-before! (plist pq) (pq-item-make val pty))
  pq)
```

Position List Implementatie

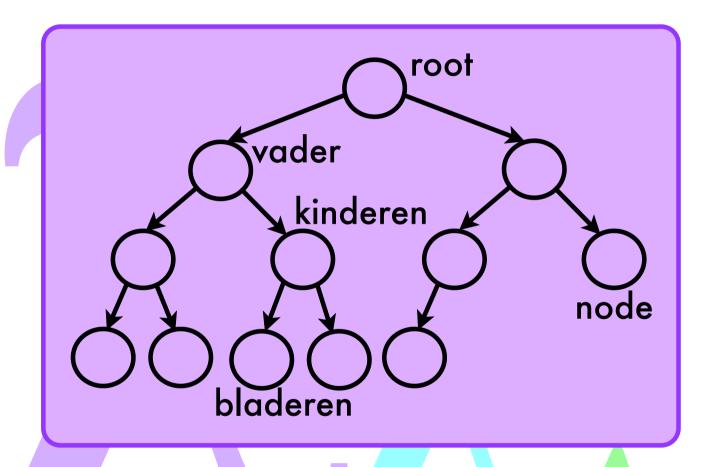
```
manipulatie
(define (serve! pq)
 (define plst (plist pq))
 (define >>? (greater pq))
 (if (empty? pq)
    (error "priority queue empty (serve!)" pq))
 (let*
     ((highest-priority-position
                                                                O(n)
        (let loop
          ((current-pos (plist:first plst))
           (maximum-pos (plist:first plst)))
          (if (plist:has-next? plst current-pos)
            (loop (plist:next plst current-pos)
                  (if (>>? (plist:peek plst current-pos)
                           (plist:peek plst maximum-pos))
                    current-pos
                   maximum-pos))
            (if (>>? (plist:peek plst current-pos)
                     (plist:peek plst maximum-pos))
             current-pos
             maximum-pos))))
       (served-item (plist:peek plst highest-priority-position)))
    (plist:delete! plst highest-priority-position)
    (pq-item-val served-item)))
```

Priority Queues: Overzicht

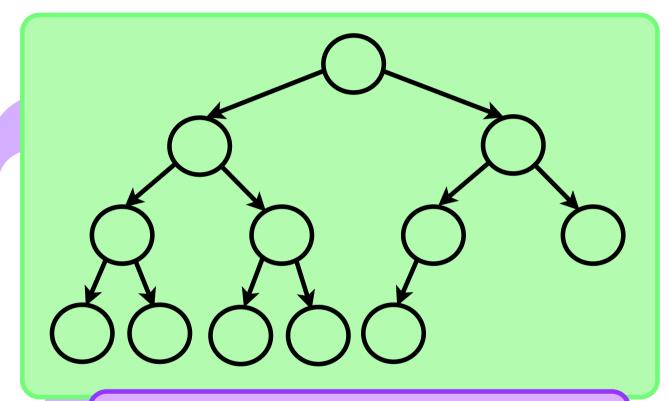
0(1) new empty? 0(1) 0(1) full? 0(1) 0(1)priority-queue? 0(1) 0(1) enqueue! 0(n) 0(1) 0(1) O(n)serve! peek 0(1) 0(n)

Dit is heel slecht nieuws: een priority queue is geen stabiele datastructuur.

Bomen: Terminologie

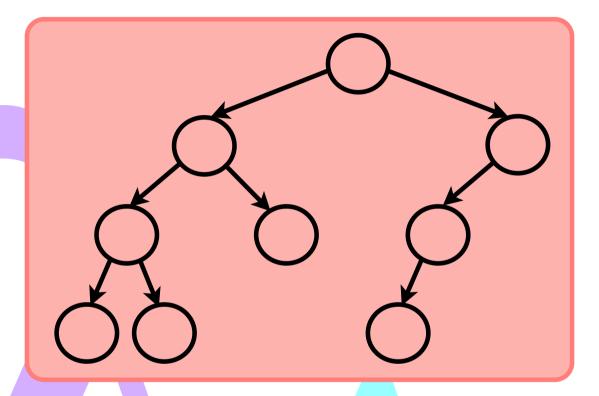

Volledige Bomen

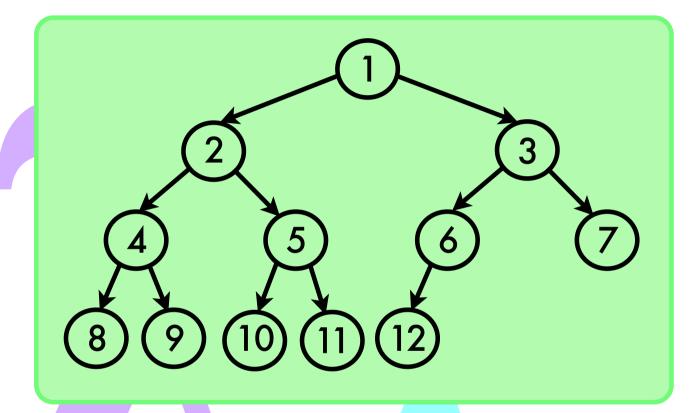
Een volledige boom heeft geen gaten wanneer we hem van links naar rechts lezen, laag per laag

Volledige Bomen

Een volledige boom heeft geen gaten wanneer we hem van links naar rechts lezen, laag per laag

Volledige Bomen: Eigenschap

Een volledige boom kan je eenduidig nummeren van 1 tot n

Heaps

Een heap is een rij elementen e₁, e₂, ..., e_n zodat de heapvoorwaarde waar is:

$$e_i < e_{2i}$$
 en $e_i < e_{2i+1}$

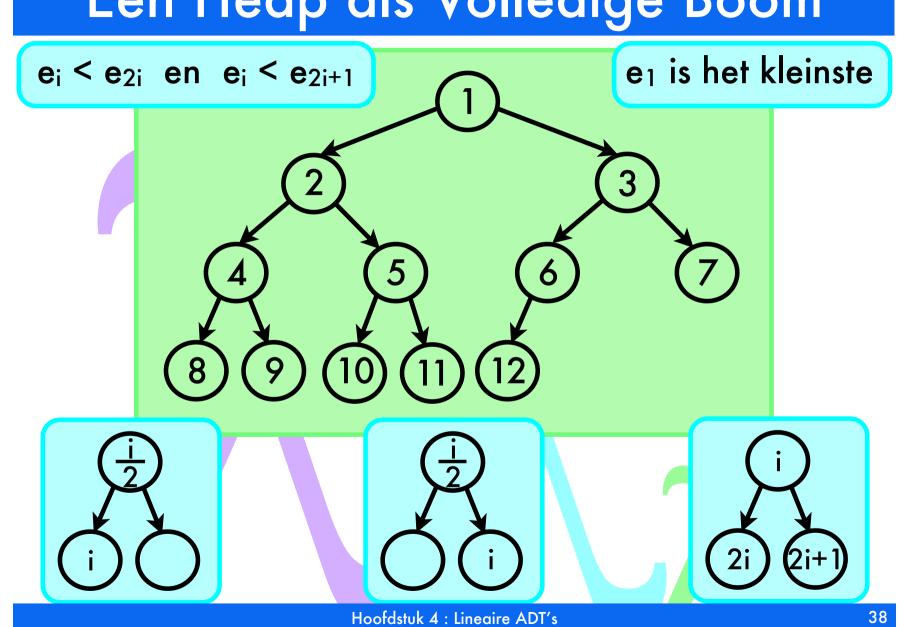
Let op in Scheme: $e_0 < e_{2.0}$ kan niet

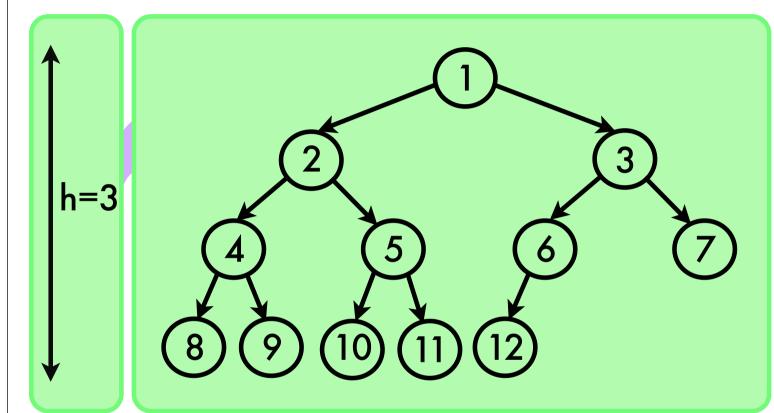
Niet noodzakelijk gesorteerd

Een gesorteerde rij is wel een heap natuurlijk

Een Heap als Volledige Boom

Hoogte vs. aantal elementen

$$1 = 2^0$$

$$2 = 2^{1}$$

$$4 = 2^2$$

$$8 = 2^3$$

$$h = \log_2(n)$$

Er bevinden zich maximum

n knopen op hoogte h
2h+1

Het Heap ADT

```
ADT heap < V >
from-scheme-vector
    (vector \langle V \rangle (V V \rightarrow boolean) \rightarrow heap <math>\langle V \rangle)
new
   ( number ( V V \rightarrow boolean ) \rightarrow heap < V > )
f11117
   ( heap < V > \rightarrow boolean )
empty?
   ( heap < V > \rightarrow boolean )
insert!
   ( heap \langle V \rangle V \rightarrow \text{heap} \langle V \rangle )
delete!
   ( heap < V > \rightarrow V )
peek
   ( heap < V > \rightarrow V )
size
    ( heap < V > \rightarrow number )
```

peek leest de top maar verwijdert hem niet

delete! leest de top en verwijdert hem, en herorganiseert de boel

insert! gooit een nieuw element op de hoop en herorganiseert hem

new verwacht <<?

Heap: Implementatie

representatie

```
(library (heap)
(export new from-scheme-vector full? empty?
         insert! delete! peek length)
(import (except (rnrs base (6)) length)
         (rnrs mutable-pairs))
(define (make vector size <<?)</pre>
   (list 'heap vector size <<?))</pre>
(define (storage heap)
   (cadr heap))
(define (storage! heap vector)
   (set-car! (cdr heap) vector))
(define (size heap)
   (caddr heap))
(define (size! heap s)
   (set-car! (cddr heap) s))
(define (lesser heap)
   (cadddr heap))
(define (new capacity <<?)</pre>
   (make (make-vector capacity) 0 <<?))</pre>
. . . )
```

Heap: Implementatie

```
(define (full? heap)
  (= (vector-length (storage heap))
     (size heap)))
(define (empty? heap)
  (= (size heap) 0))
(define (insert! heap item)
  (if (full? heap)
    (error "heap full" heap))
  (let* ((vector (storage heap))
         (size (size heap)))
    (vector-set! vector size item)
    (if (> size 0)
      (sift-up heap (+ size 1)))
    (size! heap (+ size 1))))
(define (peek heap)
  (if (empty? heap)
    (error "heap empty" heap)
    (vector-ref (storage heap) 0)))
```

Het eerste element is steeds het kleinste in de heap

Heap: Toevoegen en verwijderen

Herinner de heap conditie:

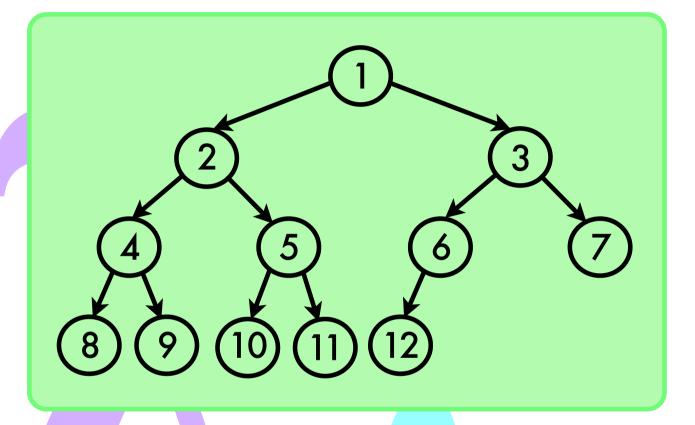
 $e_i < e_{2i}$ en $e_i < e_{2i+1}$

Je kan niet zomaar een element invoegen in de heap

Je kan niet zomaar een element wegknippen uit de heap

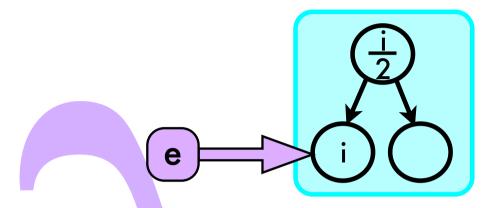
Gedisciplineerd toevoegen en verwijderen

Gedisciplineerd Toevoegen

Zet een nieuw element op de laatste plaats (13) en "zeef" dat tot op de juiste plaats

Opwaarts zeven van "e"

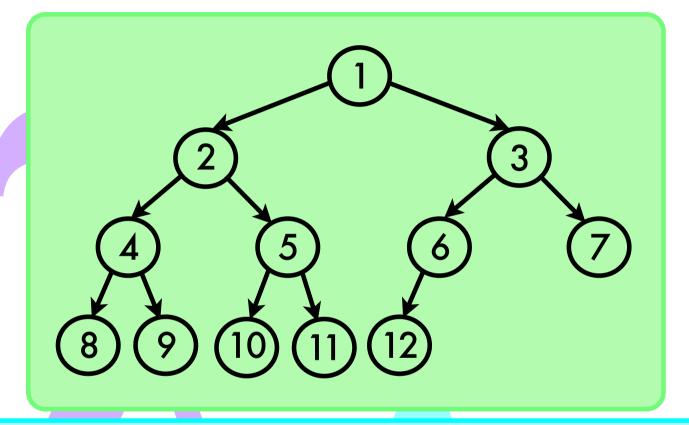

Als element i de root is zijn we klaar. Stop "e" in de root

Als element "e" kleiner is dan <u>i</u>, stop <u>i</u> dan in i en zeef "e" in <u>i</u> $\frac{1}{2}$

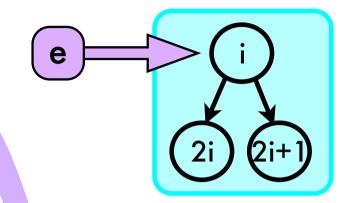
Anders stop je e in i

Gedisciplineerd Verwijderen

Knip de top weg (1) en vervang hem door het laatste element (12). Zeef het vervolgens naar beneden tot op de juiste plaats

Neerwaarts zeven van "e"

Als element i kleiner is dan de twee andere zijn we klaar. Stop "e" in i

Bepaal anders de index j die het kleinste element van de drie bevat. Wissel i met j en zeef "e" in j

Heap: Implementatie

```
manipulatie
(define (insert! heap item)
  (if (full? heap)
    (error "heap full" heap))
  (let* ((vector (storage heap))
         (size (size heap)))
    (vector-set! vector size item)
    (if (> size 0)
      (sift-up heap (+ size 1)))
    (size! heap (+ size 1))))
(define (delete! heap)
  (if (empty? heap)
    (error "heap empty" heap))
  (let* ((vector (storage heap))
         (size (size heap))
         (first (vector-ref vector 0))
         (last (vector-ref vector (- size 1))))
    (size! heap (- size 1))
    (if (> size 1)
      (begin
        (vector-set! vector 0 last)
        (sift-down heap 1)))
   first))
```

Opwaarts zeven

```
(define (sift-up heap idx)
  (let
      ((vector-ref
        (lambda (v i)
          (vector-ref v (- i 1))))
       (vector-set!
        (lambda (v i a)
          (vector-set! v (- i 1) a)))
       (vector (storage heap))
       (size (size heap))
       (<<? (lesser heap)))</pre>
    (let sift-iter
      ((child idx)
       (element (vector-ref vector idx)))
      (let ((parent (div child 2)))
        (cond ((= parent 0)
               (vector-set! vector child element))
               ((<<? element (vector-ref vector parent))</pre>
               (vector-set! vector child (vector-ref vector parent))
               (sift-iter parent element))
               (else
                (vector-set! vector child element)))))))
```

Neerwaarts zeven

```
(define (sift-down heap idx)
  (let
      (...)
    (let sift-iter
      ((parent idx)
       (element (vector-ref vector idx)))
      (let* ((childL (* 2 parent))
              (childR (+ (* 2 parent) 1))
              (smallest
               (cond ((< childL size)</pre>
                      (if (<<? (vector-ref vector childL)</pre>
                                (vector-ref vector childR))
                         (if (<<? element (vector-ref vector childL))</pre>
                          parent
                          childL)
                         (if (<<? element (vector-ref vector childR))</pre>
                          parent
                          childR)))
                     ((= childL size)
                      (if (<<? element (vector-ref vector childL))</pre>
                        parent
                        childL))
                     (else parent))))
        (if (not (= smallest parent))
          (begin (vector-set! vector parent (vector-ref vector smallest))
                  (sift-iter smallest element))
          (vector-set! vector parent element))))))
```

Performantie: Worst-case

Opwaarts zeven: vertrek van het laatste element. Hoe dikwijls kan je n halveren eer je op 1 uitkomt: log₂(n) keer

Neerwaarts zeven: vertrek van het eerste element. Hoe dikwijls kan je 1 verdubbelen eer je op nuitkomt eer je op nul uitkomt: log₂(n) keer

Gevolg: sift-iter wordt maximaal log₂(n) keer uitgevoerd. Dus zijn delete! en insert! in O(log(n))

Een heap bouwen uit een vector

```
(define (from-scheme-vector vector <<?)</pre>
 (define size (vector-length vector))
 (define heap (make vector size <<?))</pre>
 (define (iter index)
    (sift-down heap index)
   (if (> index 1)
     (iter (- index 1))))
 (iter (div size 2))
 heap)
De laatste helft van de vector zijn
bladeren: triviale heaps van grootte 1
```

Eerste schatting

```
(define (from-scheme-vector vector <<?)
  (define size (vector-length vector))
  (define heap (make vector size <<?))
  (define (iter index)
       (sift-down heap index)
       (if (> index 1)
            (iter (- index 1))))
  (iter (div size 2))
  heap)
```

sift-down is in O(log(n)) en dat doen we n/2 keer. Dus O(n.log(n)).

Een slimmere schatting

```
(define (from-scheme-vector vector <<?)
  (define size (vector-length vector))
  (define heap (make vector size <<?))
  (define (iter index)
      (sift-down heap index)
      (if (> index 1)
            (iter (- index 1))))
  (iter (div size 2))
  heap)
```

Op hoogte h kost sift-down O(h) werk. Op hoogte h zijn er maximaal $n/2^{h+1}$ knopen. Dus op hoogte h is er $O(h.n/2^{h+1})$ werk te doen.

Je moet dat werk doen voor alle hoogten h tussen 0 en $\log_2 n$. Dus $O(n \sum^{\log n} h/2^h)$.

$$\sum^{\infty} h/2^h = 2$$

Dus O(n)

Conclusie Heaps

new 0(1)

empty? O(1)

full? 0(1)

from-vector O(n)

insert! O(log(n))

delete! O(log(n))

peek 0(1)

size 0(1)

Revenons à nos moutons

Implementatie voor priority queues...

De PQ-Operaties in O(log(n))

Priority Queues: Conclusie

	sorted	Posix	head
new	0(1)	0(1)	0(1)
empty?	0(1)	0(1)	0(1)
full?	0(1)	0(1)	0(1)
priority-queue?	0(1)	0(1)	0(1)
enqueue!	O(n)	0(1)	O(log(n))
serve!	0(1)	0(n)	O(log(n))
peek	0(1)	0(n)	0(1)

Dit is heel goed nieuws. Denk terug aan de tabel met waarden van hoofdstuk 1!

Hoofdstuk 4

- 4.1 Stacks
 - 4.1.1 Het stack ADT
 - 4.1.2 De vector implementatie
 - 4.1.3 De gelinkte implementatie
- 4.2 Queues
 - 4.2.1 Het Queue ADT
 - 4.2.3 De Gelinkte Implementatie
 - 4.2.4 De Vector Implementatie
- 4.3 Prioriteitenqueues
 - 4.3.1 Het Priority Queue ADT
 - 4.3.2 De Sorted List Implementatie
 - 4.3.3 De Position List Implementatie
- 4.4 Heaps
 - 4.4.1 Wat is een heap?
 - 4.4.2 Eigenschappen van heaps
 - 4.4.3 Het Heap ADT
 - 4.4.7 De heap bouwen
 - 4.4.8 Priority Queues en Heaps

